Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako drugo soboto v Kranju (tiska Iv. Pr. Lampret; izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikuš).

Velja za celo leto 4 K in se plačujejo naročnina in inserati naprej. Vsi rokopisi, pisma in druge pošiljatve naj se pošiljajo na uredništvo in upravništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petit-vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v za trikrat 24 v, za večkra po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Štev. 25. V Celovcu, v soboto, dne 13. novembra 1909. Leto II.

Fortšritlih Koroška!

Da je to res, kaže nečuveno postopanje šolskih oblasti, oziroma deželnega šolskega sveta. Človek bi vendar pričakoval od oblasti pravičnosti — a ravnotam je največ manjka.

Kake krivice so se Slovencem po Koroškem za časa Gobančevega in Pallatovega gospodarjenja godile, so se že dostikrat opisale. Toda kaj takega, kakor se je zgodilo v zdajšnem času, še v celi Evropi ni mogoče drugje najti, kakor v deutschfortšrilih Koroški. Izvrsten «Fortschritt» to!

Novi dež. nadzornik hoče menda biti z zlatimi črkami zapisan v zgodovini ponemčevanja na Koroškem! Od njega smo pričakovali pravičnosti, a zelo smo se varali! Nemški abiturijentje so dobili takoj dobra mesta (seveda po slov. krajih), če so še tako slabo napravili zrelostni izpit. Da še celo za take, ki sploh — izpita nimajo, so našli mesta, a Slovenci z izpitom so morali čakati in še čakajo na milost ali nemilost pravičnega (!) deželnega šolskega sveta. Kje naj se išče enakega, da se ljudje brez izpitov nameščajo — taki z izpiti pa naj čakajo, dokler drobtina milosti tudi za nje ne pade od mize dež. šol. sveta; ravno tako zgleda to, kakor da bi bili Slovenci slabši učitelji nego drugi! Toda tukaj še ni konec krivic! Vsak človek, ki ima le trohico pameti, mora spoznati, da je edino pravo, ako služi učitelj Slovenec med Slovenci — nemški učitelj med Nemci! To je bilo z malimi izjemami tudi dozdaj tako. Vsi moderni pedagogi so to za vzgojo kot neobhodno spoznali — a deželni šolski svet in dež. šol. nadzornik (ki je na učiteljišču poučeval pedagogiko) tega nočeta, ali ne moreta spoznati kot pravo in pravično. Njuna metoda je nova. Slovenski učitelj med Nemce, Nemec med Slovence! To je novi pedagoški rek, prakticiran od koroškega deželnega šolsk. sveta. In potem se še drzne deželni šolski svet ustanavljati slovenski tečaj za nemške učiteljiščnike seveda, ako potrebno, tudi z gmotnimi sredstvi. Res pametno, tisti ki zna slov. mora na nemško, drugi, namreč Nemci, se morajo pa slovensko šele učiti, da jim je mogoče Slovence nadomestiti. To so škandali vseh škandalov, mogoči samo na Koroškem.

Ni še dolgo temu, kar se je sprejel v nižjeavstrijskem dež. zboru predlog, da se smejo le tisti učitelji namestiti, ki imajo v ti deželi domovinsko pravico. Tak predlog bi bil tudi za fortschrittlich Koroško dober! Učitelji privandranci Nemci s Štajerskega, učiteljice privandrance s kranjskega Hutovega zavoda dobijo takoj mesto — domači Korošci pa morajo biti kljub izpitu brez služb! Se li še more večji škandal najti? Čemu je potem domovinska pravica? Čemu tozadevne postave? In vlada, kako navadno molči k takšnemu barbarskemu postopanju.

Ne Gobančeva, Pallatova metoda ni uničila Slovencev, prišla je na vrsto še groznejša, Bendatova! Toda kakor se nas po prvih dveh ni uničilo, tako se nas bo po tretji še manj. Slovenci smo kakor tekočina, ki se sicer da do gotove mere stisniti, ali delj ne gre! Pritisnilo se je nas že trdo med Dravo in Karavanke, a delj gospôda, ne pojde. «Sila rodi protisilo»! To si dobro zapomnite! Da ti škandali pridejo v državnem zboru gotovo na dnevni red — s tem bodite potroštani, da potem ne bo treba vsled tega posl. Grafenauerja disciplinirati zato. Zve naj ves svet o kulturi fortschrittlich Koroške, o «Gemütlichkeit» nemških Koroščev! S takim postopanjem menda se misli obnoviti oziroma vzdržati sloga med Nemci in Slovenci. O kako se motite! Ravno na ta način ste poslali burjo med nje. Deželni šolski svet in dež. šol. nadzornik še morebiti slutita ne, kak usodepoln korak sta storila. Ta se ne bo dal nikoli popraviti. Le tako naprej, g. nadzornik, s takim postopanjem si pridobite gotovo lavorjev venec ponemčevanja!

Deželni zbor koroški.

Nezgode, provzročene od nekaterih potokov in rek, ki so narastle vsled dolgo trajajočega dežja, so pretresle menda tudi deželni zbor, kajti prvo zasedanje se je zaključilo že 10. vinotoka.

Kljub kratkemu času je bilo delovanje deželnega zbora vobče stvarno. Posebno, kar se tiče gospodarskega, se je vložilo veliko predlogov, deloma od raznih poslancev, deloma od deželnega odbora, kakor glede izpremembe vodne postave izdelanja nove domovinske postave, reguliranja raznih deročih potokov in rek, ustanove gospodarskih šol in gospodarskega pouka sploh, posuševanja močvirjev, planinskih pašnikov na Koroškem, uvažanja živine iz Srbije in Rumunije, pomanjkanja krme, ustanove prisilne delavnice za Koroško in še mnogo drugih.

Slovenska poslanca Grafenauer in Ellersdorfer sta nastopala prvič samostojno. Po § 9 deželnozborskega reda morajo deželni poslanci pri vstopu v deželni zbor mesto prisege pred deželnim glavarjem obljubiti cesarju zvestobo in pokornost, vestno izpolnjevanje postav in dolžnosti. Grafenauer in Ellersdorfer sta storila to obljubo slovensko.

Med vloženimi predlogi pa so tudi nekateri, ki nasprotujejo našim narodnim zahtevam. Eden teh je predlog poslanca Pierla in tovarišev, in sicer glede slovenskih napisov v vozovih brzovlaka Berlin, Praga, Celovec, Trst. Svoj predlog je podprl s tem, da brzovlak po tej progi trosi nek plevel neresničnost in sicer zavoljo tega, ker ti napisi kršijo nemški značaj teh mest. On poziva deželni zbor, da naj to glavno mesto Koroške in njega nemški (?) značaj varuje, in prosi, naj sprejme predlog o odpravitvi dvojezičnega napisa na kolodvoru celovškem in po vozovih. Proti taki nečuveni zahtevi se oglasi seveda Grafenauer k besedi. On pravi, ako mislijo Celovčani, da škodujejo leseni vozovi nemštvu in da leseni vozovi nemštvo zapostavljajo ali celo uničujejo, potem nemštvo res ni velike vrednosti, kajti les vendar ne more preobrniti živega bitja. Sledila je še dolga, živahna debata, v kateri so zbrani poslanci marsikatero Grafenauerjevo morali pogoltniti. Naslednje se je odkazal predlog pravdnemu odseku v prerešetavanje. Pravdni odsek je seveda predlog odobril in deželni zbor po ostri debati z veliko večino sprejel.

Stavili sta se tudi dve vprašanji, in sicer glede dovoljenja izleta Sokolov iz Kranja v Rožno dolino

PODLISTEK.

Povest iz hudih turških časov.

Spisal Ferdo Plemič.

Nikjer se ne bere te povesti, in ravno zato sem vam jo zapisal. Le tuintam kak glas, kakor plah odmeh iz starih dni, le tuintam kakšno znamenje in drugega nič. Ali oni, ki je tolikokrat in tako rad bival med vami, je čul te pretrgane glasove in je videl ta posamezna znamenja. In iz znamenj so mu zrasle stavbe nekdanjih dni, in videl je ljudi onih časov; a glasovi so se mu združili v prsih v mično povest. A dolgo je nosil to povest s seboj, in zbledela je. Ko pa je nekoč obležal bolan v postelji in se je prav živo spomnil lepih koroških krajev, spomnil se je tudi na to povest in dejal si je: «To pa moraš še povedati svojim Koroščem, ki tako radi bero!»

In tedaj je bila ta povest napisana.

I.

Pred sto in sto let je že stalo ob podnožju visokih Karavank in v objemu njenih temnih gozdov malo selišče Gropiče. Bila je vas že tedaj morda ravno tako obširna, kakor je dandanes, morda še bolj, ker v onih časih ni ležala toli vstran od glavne ceste. Pa ne da bi mislili, vas je poromala tja pod goro; pač pa se je izpremenila smer glavne ceste iz Trbiža v Beljak. Ta cesta, ki pelje sedaj lepo po sredi doline, se je v onih časih držala bolj podnožja Karavank ter je jedva pri Podvetrovi zasuknila krog podvetrovske stene v smeri stare rimske ceste proti Beljaku.

Na ta način so bile tedaj Gropiče tik glavne žile prometa.

Takrat niso ropotala v Gropičah samo kolesa raznih žag, kakor še danes, takrat je razlegalo po vasi tudi težko kovaško kladvo. Gropiški potok, ki še danes jezno drvi iz divje soteske, iz «gropiškega grabna», je gnal tudi to.

V onih časih so namreč prišli iz kranjske strani, govorica gre, da prav iz Krope in Kamnegorice, kovači in rudarji v koroško deželo. In pravijo ljudje, da so bili to ponosni mladeniči in možje, večinoma visokorasli, bledi in črnolasi. Oblačili so se v temne obleke s srebrnimi gumbi, in če so ob nedeljah in praznikih šli k maši v sosednji Št. Lenart, ali pa v brnško cerkev, tedaj so šli skupaj in niso pogledali kmetiških ljudi izven deklet. Radi teh je bil tudi pogost prepir in pretep z domačimi fanti, posebno pa ob «žegnanju», ko se je po službi božji v kapelici sv. Neže mladina zavrtela v veselem raju pod visoko lipo sredi vasi. Take zabave so navadno končale s krvavim pretepom.

Tako je bilo in je moralo biti v onih časih, ko so se naselili kovači v gropiški vasi. Danes je vasica bolj mirna, kovačev ni več v njenem obližju, niti kovačnic. Zaslužek je šel iz dežele že pred leti in leti, za zaslužkom so šli kovači; veselo nabijanje kladev je kdaj že ponehalo.

V onih časih pa je bilo drugače; stopali so kovači po vasi, prezirali kmete, se ozirali za dekleti. A tudi kmetje niso posebno spoštovali njih, ki so hoteli biti napol gospodje. Ali dekleta, ta pa so se rada ozirala za njimi, bili so vsi tako močni in lepi. Najlepši med njimi pa je bil po splošni sodbi vseh deklet «hudi Janez».

Bil je močnega telesa, a gičen kakor mačka; lice mu je bilo gladko in gosposko bledo, oko pa črno kakor oglje. In bil je dober kakor otrok, ko je bil trezen, a prepirljiv in nasilen, ko je bil pijan. In pijan je bil vsako nedeljo in vsak praznik. Zato so mu privrgli ime «hudi Janez». Za Janeza je bil namreč krščen.

in glede slovenskih izkazov o stavljenju osepnic. Interpelaciji sta bili odkazani deželnemu predsedniku, na katerega sta bili naslovljeni. K drugi interpelaciji je deželni predsednik pripomnil, da so se storili do ordinarijata potrebni koraki, da pa ordinarijat nima moči duhovščini zabranjevati omenjenih izkazov slovenskos pisavati. Nato se je nadaljna debata preložila na drugi dan.

Kakor drugi poslanci, tako sta tudi vložila predloge Ellersdorfer in Grafenauer v svojem okraju glede velike bede med kmetskimi posestniki v političnem okraju Velikovec.

Deželni zbor naj sklene, da se

1. dovoli posestnikom-kmetom, ki so bili letos kakor lani zelo poškodovani od suše, toče, povodnji, slabe žetve, izdatno podporo iz deželnega premoženja;

2. vlada poziva, da v to svrho takoj prične s potrebnim poizvedavanjem;

3. deželni odbor naprosi, v svrho pridobitve izdatne podpore hudozadetim kmetskim posestnikom obrniti se na vlado.

Predlog naj se odkaže narodno-gospodarstvenemu odseku.

Predlog, ki ga je z dobrimi besedami zagovarjal Ellersdorfer, je bil kakor vsi enaki predlogi drugih deželnih poslancev sprejet.

Naslednje je treba še omeniti grdo postopanje drugih poslancev nasproti Grafenauerju s tem, da so ga izključili iz vseh odsekov, in sicer kakor je povedal član deželnega odbora Hönlinger zavoljo tega, ker se udeležuje le na stvarni način deželnozborskih obravnav in ker je v državnem zboru označil šolske razmere po Koroškem.

Potreba „Šolskega društva“ na Koroškem.

«Mir», edino glasilo katoliškega političnega društva v Celovcu, prinaša nek dolgovezen članek, ki ga mora pisati nekdo, ki je o konfuznosti moral napraviti odličen doktorski izpit. Mi se od začetka principijelno nismo hoteli baviti s tako piškavimi dokazi, kakor jih v dolgočasno-naivni megalomaniji prebavlja oni dopisnik da jih obžalovanja vredni «Mirovi» bralci še enkrat prežvekujejo.

V zadnji številki hočejo z nekakimi prav čudnimi razlogi dokazati potrebo svojega «Šolskega društva».

1. Pravijo, da je bilo društvo potrebno, ker se kat. polit. društvo radi preobširnega delokroga ni moglo baviti s šolskim vprašanjem.

Ne vemo, koliko slavospevov je že objavil «Mir» o šolskih zaslugah omenjenega društva, pač pa smo mnenja, da bi morali gospodje, ako radi brezciljne raztresenosti provincijalno ozkosrčne politike, radi pomanjkovanja vsakega določenega programa, radi neprestanega odlašanja plašljivega poizkušanja in preponižnih prošenj pri naših ultragermanskih šolskih oblastih v par desetletjih niso dosegli prav ničesar, s čimur bi mogli stopiti kot z narodno pridobitvijo pred narod, prepustiti to delo pač družbi, ki je zato poklicana in ima samo to vprašanje v svojem delokrogu. Da se s par četudi zabeljenimi govori, s posameznimi pohodi k pristojnim oblastim, posameznimi vlogami i. t. d. pri sedanjem stanju narodnega razpoloženja ne bode dalo doseči kaj posebnega, je jasno kot beli dan. V novem društvu ima katol. pol. društvo zopet prvo besedo in toraj taista kolobacija. Ker sedijo gospodje v novem društvu, se njihovo delovanje gotovo ne bode osredotočilo na šolske reforme, pač pa je smatrati to le kot nadaljne cepljenje moči. In, ako čutijo potrebo po zavednejšem delovanju, zakaj ne bi podpirali Ciril-Metodove družbe; tukaj je ledina še skoroda nerazorana. Hic Ahodus, hic salta!

2. Treba je bilo prevzeti Narodno šolo v Št. Jakobu in iz tega sledi potreba društva. O ti razcefrana naivnost! Ustanovitev šolskega društva se je porodila v razgretih glavah takoj po Bohinjski skupščini. Naklepalo, sklepalo in sklenilo se je, ker se je društvo zbalo za komodno svojo provincijalnost, ker je iz maščevanja hotelo vreči Ciril-Metodovi družbi prav debelo poleno pred noge.

3. «Smo bili prepričanja, da slavna družba Ciril-Metoda ne more poznati naših tako sila zamotanih šolskih razmer in potreb, da bi mogla uspešno delovati za ugodnejšo in pravičnejšo ureditev istih.»

Primaruha! to je pa raca na vodi. Čemu pa potem sploh Ciril-Metodova družba? Vsaka kronovina ima po svoje zamotane šolske razmere. Naj gre pravica tudi drugim, da si vsaka po svoje ustanovi svoje šolsko društvo. Imeli bi po tem receptu pol tucata šolskih družb, ki bi jih v njih onemoglosti ubili deželni šolski sveti s pravcato lahkoto. Nakopali bi si Sisifovo delo, Nemcem olajšali delovanje za dve tretjini in se kljub temu dali slaviti kot narodne buditelje in dobrotnike.

Ako slavni celovški politiki vodstvu Ciril-Metodave družbe ne pripisujejo toliko politične razboritosti, da bi moglo poznati naših razmer in ki dosledno tudi ne bo moglo poznati onih razmer v drugih pokrajinah, je pač njih preklicana dolžnost, da na prihodnjem občnem zboru stavijo predlog, da se družba kot sploh nepotrebna razide in vse germanstvo jim bo ploskalo. Čemu pa potovalni učitelji?

4. «Umevno je, da more (!) družba, ki je prevzela vzdrževanje «Narodne in gospodinjske šole», skrbeti tudi za potrebne dohodke in da je radi tega v svoja pravila moralo sprejeti ustanovitev podružnic.»

Toraj za vzdržavanje te edine šole je treba posejati celo Koroško z novimi podružnicami, ovirati delovanje itak nemočnih obstoječih podružnic Ciril-Metodove družbe, cepiti narodne moči, slepiti ljudstvo o pomenu omenjene družbe. Ali to ni že malo prenaivno? Po «Mirovem» besedilu pa bi kljub pomoči družbe sv. Cirila in Metoda šolsko društvo še vnaprej ustanovljalo svoje podružnice, ožilo družbin delokrog, ji predpisovalo gotove rajone in speče podružnice slavne družbe kot take poživiti. Pa milijon temu, ki nam dokaže, da je šolsko društvo sploh resno mislilo na poživitev starih podružnic. Takoj na to pa nadaljuje dični «Mir»: «Ustanavljanje novih podružnic družbe sv. Cirila in Metoda sedaj, ko ima Koroška svoje šolsko društvo, bi morali smatrati za nepotrebno izzivanje in narodu škodljivo beganje slovenskega koroškega občinstva».

Toraj le po glavi jih, odbornike Ciril-Metodove družbe, na vsak način. «Mirova» gospoda je družbi odrekla s tem vsako pravico in upravičenost na Koroškem in s tem prevzela vso odgovornost za narodnost in bodočnost naše mladine, njo zadene od sedaj vsaka krivda v zavrženem šolskem vprašanju. Seveda je lahkomislenost voljna prevzeti vse na svoje rame, saj trpeli bodo drugi.

Toda naš prostor je predrag, da bi se dalje bavili s takimi neskladnimi, s silo izmišljenimi razlogi. Morda o članku v celoti izpregovorimo še kako malenkost, za danes smo hoteli podati našim cenjenim bralcem za kratek čas samo par zgledov babilonske zmešnjave, posledice politično že davno oslabelih možganov.

Čvrsto je sukal «hudi Janez» ves dan svoje težko kladvo. Zvečer pa ga je odložil ter se umil ob potoku, kar v onih časih ni bila splošna navada. Ko pa je nastopila noč, odtrgal se je od tovaršev ter se spustil ob potoku navzdol, prekoračil most ter stopil v gropiško vas. V vasi je vedel «hudi Janez» za oknice najčednejšega vaškega dekleta. Bila je to vaškega predstojnika ali starejšine Jerneja edina hči Nežika. Kaj rad je postajal kovač Janez pred njenim okencem, okinčanim z najbolj dehtečimi cveticami. Bila je tedaj navadno pozna večerna ura, ali previdni in pazljivi opazovalci bi gotovo zapazili, da se za zelenim listjem in sanjavimi cvetkami skriva nekaj belega, in da ravno radi tega stoji lepi mladenič pred oknom.

Z eno besedo, ubogi, a ponosni kovač in Nežika sta se rada videla in govorila; prvo očito, drugo pa le bolj skrivši, ker nista vedela, kakov obraz bi napravil oče Jernej, če bi zvedel za to ljubezen. — Tudi danes, bila je sobota, zapustil je «hudi Janez» kovačnico tam gor ob potoku ter stopal v vas. Med potom pa so ga premotili vabljivi glasovi iz neke pivnice, da je kar tam obsedel in si naročil ola. In začel je prepevati s svojimi pajdaši in uganjati raznovrstne burke.

Dalje prih.

Dopisi.

Borovlje. Delavec Olinovec, član nemškonacionalnega pevskega društva «Alpenrose» in član «Südmarke» ter najožji prijatelj tiste borovske nemščurske bande, katera bi tako rada uničila našo puškarsko zadrugo in ubila vse samostojno misleče delavce, šikanira in zmerja posebno slovenske delavce, kjer in kadar je le mogoče. V «rejsanju» je ta Olinovec tak revež, da mu sploh v celih Borovljah ni najti para. In tak «fušar» si upa sekirati izvrstne delavce, ki so poprej delali skoraj 20 let v splošno zadovoljnost gospodovo! Že lansko leto je tako nesramno sekiral enega zunanjega delavca, letos pa je začel v svoji pijanosti delavce v delavnici — zmerjati. Ker smo prepričani, da je ta človek od nemčurske bande našuntan in kot tak v škodo celemu podjetju, zato si dovoljujemo prijateljski nasvet, da merodajni faktorji tega nesramnega renegata in sekanta poštenih delavcev takoj postavijo na cesto, ljudi, ki v svoji stroki pomenijo toliko kakor peto kolo na vozu in ki znajo samo zmerjati in sekirati, pač ne zaslušijo nobenega pardona.

Glinje. Slovenske ure na naši ljudski šoli so za nemškutarje še zmirom neprebavljivi knedlni. Zato pa zmerjajo in opravljajo naše šole, da se kar kadi. Z ljudmi nemčurske vrste se ne bomo prerekali posebno ne o ljudski naobrazbi, kateri toliko zastopijo, kakor kozel o vrtnarstvu. Seveda bi se jim dopadlo, če bi naše ljudstvo ne znalo brati ne slovenskih, ne nemških časopisov in knjig, ker bi potem z njim lažje orali po stari nemčurski navadi. Ko je v naši ljudski šoli še gospodaril slaboznani muštacar žalostnega spomina in pretepal svojo ženo, da se je morala ponoči po turščicah skrivati pred njegovo trdo pestjo, tedaj so naši nemčurji molčali kot grob in še prav so dali surovemu pretepaču in pohujševalcu mladine. Vsenemški baron Sihota, vsem dobro znan po svoji zvezi s «Pulverturmi» na Dobjah, s Congelčevimi pevcarji in z Hajnžetovo z gnojnico pomalano hišo, je sicer temu javno znanemu k . . . napovedal, boj na nož, drugi nemčurji pa so zaraditega sovražili še Sihoto kot črno vrano. Sihota je sicer z vsemi žavbami namazan in je nemškutarje kmalu ofopal. Sprejeli so ga med svoje pristaše — pravijo, da je sedaj celo Markijeva roka — in tudi znani k . . . in farbovec mu je vse odpustil. Značilno je pa je za celo našo nemškutarijo, da je branila in zagovarjala pred leti falotije in lumparije na naši ljudski šoli, katero sedaj zaradi triurnega slovenskega pouka na teden tako nesramno napada. Slovenski stariši pa znamo ceniti slovenski pouk na naši ljudski šoli, ker smo prepričani, da je prava izobrazba mogoča le na podlagi materinega jezika.

Borovlje. Dne 29. m. m. so napravili tukajšnji nemškutarji Schillerjevo slavnost. Vse je bilo imenitno urejeno, sodelovati bi imela vsa društva, tudi «Edelweiss», ki pa je takrat bil na slabih nogah, ker mu je pobegnil blagajnik s kaso — celo razpoloženje je bilo slabo — pesmi so donele kot žalostni «miserere»! No, to nič ni storilo, vsaj je obljubil svojim «rojakom» pesnik Tschebull — (čebulja se le ne skrije) prisotnost. Vse je bilo zbrano, glasi urejeni, grla namazana, a ko se ob splošni nestrpnosti in napetosti odpro vrata, vstopi mesto pričakovenega slavljenca Tschebulla pismonoša z brzojavom — gospod gost so danes zadržani, ne morejo priti, ker so «bettlegrig». To je bil začetek in konec slavnosti, vsak je popil še svojih dvajset vrčkov piva in — navdušeni so se razšli.

Izpod Stola. (Nemške planinske koče.) Znano je, s kako ošabno megalomanijo da so raztrobili pred par leti Nemci ustanovitev takozvane «Klagenfurter-Hütte» pod Stolom. Koča spada v področje Nemškega Avstrijskega Planinskega društva, ki je ravno pretekle dni pozivala Nemce, naj se ogibajo vsega, kar je slovenskega, in imenoma navajala slovenska podjetja, kamor po njihovem mnenju ne sme stopiti nemška noga (Hotel Balkan v Trstu i. t. d.) Pri vpogledu v zapisno knjigo omenjene koče pa je očividno, da so Slovenci najboljši njeni obiskovalci, da ji le oni osiguravajo eksistenco, da podpirajo ultragermansko planinsko društvo, da majejo ob podlagah naše bodočnosti, da s tem sami priznavajo nemško posest. Ne da bi se Slovenec moral o gotovih slučajih ogniti one koče, toda dvakrat do trikrat nas vodi tja le zvedavost in komodnost. Sicer slovenski turisti niso tako pomehkužene figure, da bi ne mogli izhajati brez koče, kakor celovški nemčurčki in mislimo, da bi oni groši, ki po nepotrebnem izginejo v nemški koči, donesli Ciril-Metodovi družbi potrebnejšo korist.

Borovlje. Naše telovadno društvo «Sokol» prav imenitno napreduje, število telovadcev prav lepo raste, posebno odkar so začeli nekateri člani nemškega «Turnvereina» izstopati iz tega društva. V kratkem se ustanovi ženski odsek našega «Sokola» in že zdaj pozivljamo vse gospodične iz Borovelj in okolice, ki hočejo postati vrle Sokolice, naj se čimpreje zglasijo pri odboru.

Celovec. (Nesreča.) Delavca Vedenika v Knochovi usnjarni v Celovcu je zgrabila transmisija vzadej na glavi in ga skoro popolnoma škalpirala. Dvomi se, da bi ponesrečenec, ki je družinski oče, okreval.

Raz Jezersko sedlo. V noči od nedelje na ponedeljek 31. prošlega oziroma 1. tekočega meseca — je po zagonetnem motivu nek banalen človek posekal dva brzojavna droga izpustivši med posekanima dva druga nepoškodovana. Zveza kljub temu ni bila pretrgana, ker se brzojavna žica ni dotikala tal ali kakega drugega predmeta. Pod kvarenteno z zločincem!

Borovlje. (Novopečen nemškutar.) Nemškutarja imenujemo človeka, ki je slovenskih starišev sin, ki pa drži z Nemci ali pa se celo za Nemca izdaja. Tak

nam novopečen nemškutar je študent Janežič. Ta človek je nekdaj hodil po Borovljah s slovenskim trakom in se je dal, kar čisto gotovo vemo, tudi od Slovencev podpirati. Pa glej, sreča ga Jodlnova pamet in takoj ti postane iz Slovenca Nemec. Poseben karakter to menda še ni.

Sele. Koroški deželni odbor je vendar enkrat uvidel, da je treba pot iz Borovelj na Bajdiše popraviti; bil pa je tudi že tako slab, da je pred kratkim neki voz s konjem pri lepem dnevu zletel globoko v jarek. Dobro je še, da se ni kaka večja nesreča zgodila. Zdaj pridejo, kakor se čuje, pijonirji popravljat pot. Pri tej priložnosti bi vprašali tudi celovško gospodo, kako dolgo bodo pustili še ležati neresene naše prošnje, da se naj vsaj malo popravi pot iz Lajbe v Sele. Če imate denar za Gornje Koroško, zakaj ga nimate tudi za nas? Ali mi ne plačujemo ravno tako davke kakor drugi? Dovolj dolgo smo že čakali; zdaj je konec naše potrpežljivosti. Ali nam popravite pot, ali pa ne hodite več pobirat davka k nam.

Borovlje. Nemški list «Arbeiterwille» je objavil v zadnjem času neki zelo zanimiv članek o borovški nemškutariji. Med drugimi stvarmi piše, da nemškutarija obstoji iz Gessinuogslumpov in da v celih Borovljah ni najti več kota, katerega bi ne bili že okozlali znani Olpenkozlarji. Tako piše torej nemški list črez naše nemškutarje. Mi bi za danes še pristavili, da so naši mladi nemškutarčki v zadnjem času posebno začeli goljufati in krasti. Tako je bil ukraden nabiralnik Südmarke od nekega nemškutarja; Kröllelbeisarje je pa ogoljufal njih blagajnik. Heil taki omiki!

Ljubljana, 7. nov. Celovški «Mir» me je ozmerjal zato, ker sem zastopal družbo sv. Cirila in Metoda pri veselici, katero je priredila podružnica za Kotmarovas na Plešivcu pri vzornem rodoljubu g. Prosekarju. Razume se, da nisem bil zadovoljen s «plačilom sveta» in sem dal duška svoje ogorčenosti v «Korošču». Na to mojo stvarno in mirno notico v «Korošču» je vzel «Mir» v roke celo vedro gnojnice, laži, podtikanja in obrekovanja v svoji št. 45. z dne 16. okt. t. l. in mi oskrunil mojo čast tako, da je pisal «Slov. Narod», da to žaljenje zahteva javnega zadoščenja pred sodiščem. Tu pa je zlezlo «Miru» srce v hlače in zastokal je v naslednji številki: «Tajnik slovenske Ciril in Metodove družbe, ki si je na svoj prapor zapisala: pomoč slovenski meji! in ki je zlasti povdarjala, da ji je «tužni Korotan» najbolj pri srcu, se bo zatekel pred «celovške porotnike». Gospod Berce kliče torej zoper nas nemške nacionalce za sodnike v slovenski zadevi». Po «Mirovem» sem «neznatna osebica», sem drugače penzijoniran, kakor kak drug župnik in «vsi župniki-penzijonisti se zahvalijo za tako (mojo) družbo». «Mir» trdi, da mi je zaprl sapo, da mu ne morem odgovoriti, na drugi strani pa trepeče pred celovškimi porotniki, katerih se pa jaz ne bojim, dobro vedoč, da imajo tudi nemški nacionalci čut za osebno čast, kateremu bodo dali izraz v pravični razsodbi, ako pride zadeva pred porotnike. «Mir» me grdi radi dogodkov, ki so se vršili l. 1904. in 1905. na Sori, noče pa vedeti, da so znani sorški dogodki največji škandal na Kranjskem, da se jih je namenoma izzvalo, da se je splošno postopalo skrajno hudobno in krivično. Žrtev te peklenske hudobije sem jaz, tekla je kri, polnile so se ječe, praznili so se žepi in navzlic vsemu strahovitemu nasilju je še ob mojem odhodu podpisalo vlogo na rimsko kurijo 85% mojih župljanov meni v prilog. In kdo je zakrivil vse to? Gospoda okolu «Mira» in drugih listov vsake vrste, prilika se Vam ponuja, da se prepričate iz samih aktov, katere varno hranim kronologično razvrščene, pozivljam Vas, pridite k meni, prečitajte vse akte, smete jih tudi prepisati (odnesti ne dovolim nobenega!), potem pa govorite in pišite!

Ker danes nimam časa odgovarjati «Miru» natančneje, povem še toliko, da se oglasim v listih zopet prav kmalu, poskrbelo pa se bode, da pride sorška afera v javnost, opisana tako, da bode neprijetno provzročiteljem teh vnebovpijočih krivic in ti krivičniki ne bodo posebno hvaležni «Miru», da je izzval tak odziv.

Anton Berce, župnik in tajnik družbe sv. Cirila in Metoda.

Narodne zadeve.

Narodnostno razmerje je navadno na celovški gimnaziji tako, da je ena petina slovenska, drugod pa (v Št. Pavlu in v Beljaku) še mnogo slabše. Od slovenskih abiturijentov jih poišče službo nekaj pri železnici, pošti, po bankah i. t. d., nekaj jih gre na univerzo in vendar je letos celovško bogoslovje po zadnji «Mirovi» statistiki kakor po navadi zadnja leta do polovice slovensko. Zakaj ne vlada tam tudi taisto razmerje kakor na srednjih šolah, 3 : 1? Zakaj se hoče obrniti tukaj ravno narobe? Ali to ni ena najžalostnejših slik slovensko-koroškega siromaštva, nazadnjaštva, klerikalizma, neprobujenosti? Nemški abiturijentje si poiščejo potov in sredstev, da gredo do malega vsi na univerzo, Slovenec pa hajd v lemenat. V štirih letih si preskrbljen in potem boš v siti lenobi paral duše starih ženic, in tercijalskih devic, ustanavljal konsume in Marijine družbe, lovil delavce, pobiral in pisal volilne listke, skrbel za svoj in Petrov vinar, jedel in popival in zapival danes tukaj, jutri tam in tvoje življenje bo teklo mirno počasi kakor mlačna vodica po pesku obilnih cekinčkov do poznega groba, kjer bodo na velikem kamnu v zlatu vklesane tvoje neumrljive zasluge: «za vero, dom, cesarja». Tako si misli večina naših abiturijentov in radi tega pozneje toliko ponesrečenih eksistenc, ki so obetale narodu veliko, in to nas mora boleti. Ali ni žalostno, da izgubi naš dijak po raznih semeniščih in zavodih radi siromaštva, bede in pritiska od klerikalne strani ves idealni razmah mladih čilih svojih moči in se kar trumoma nudijo nemškemu škofu v izpolnjevanje nam Slovencem sovražnih naklepov. Še vedno velja tista Taaffejeva, ko je rekel slovenski deputaciji, zahtevajoči slovenskih uradnikov: «Dajte mi jih, pa jih bom nastavil.» Koliko zdravnikov, koliko inženirjev, koliko sodnijskih in političnih uradnikov imamo na slovenskem Koroškem? Slovensko ljudstvo vpije po njih, redi in zredi debele bogate tujce, ki nas zato zaničujejo, svoje sinove pa pošilja dosledno v lemenat.

Iz krogov slovenskih učiteljev se nam piše: Kdor bere „Mir“, vidi, da žugajo gospodje že celo z despotizmom, seveda lepo med vrstami. Vemo, kaj mislijo gospodje storiti proti slovenskim učiteljem. Ljudstvo hočejo hujskati proti njim. Nam ni to nič novega. Saj se je, žalibože, v posameznih slučajih že res tudi zgodilo. Toda slovenski učitelji se vas čisto nič ne ustrašimo Mi vemo, kaj je naše delo in kaj je vaše. Mi vemo, kaj storimo mi in kaj storite vi, ter upamo, da bo spoznal to tudi vsak trezen človek. Ljudstvu se mi ne bomo prilizovali po vaši hinavski maniri, to delajte vi, nam tega ni treba. Pameten človek bo sam uvidel, kako težavno delo in stališče ima slovenski učitelj. Tudi vam ne bomo branili uporabljati to ali ono sredstvo, toda povemo vam odkrito: če bo treba, vas pa tudi mi ne bomo vpraševali, kaj smemo storiti in kaj ne. Predvsem pa vam povemo, da nam ne boste zabranili, da bi ne razkrinkali vsakega slučaja. Ljudje, ki jih ni sram hujskati proti osamljenemu slovenskemu učitelju, na katerega se že itak od vseh strani preži, taki ljudje ne zaslužijo pardona in naj se jim potem ne zdi hudo, če bodemo pokazali njih „narodno delo“ pred svetom.

Kdo se veže z Nemci? Nam Koroščem je še prav dobro znano, kako se je zvezal Sušteršič (kranjski klerikalni kapo) za časa državne volilne reforme z Nemci. To je vedel tedaj tudi „Mir“ in je povedal Šušteršiču, da je prodal nas koroške Slovence Nemcem. Zdaj je pa „Mir“ na vse to že pozabil in pravi, da se naprednjaki vežejo z Nemci.

Naša želja je, da naj «Mir« takoj «kratkomalo objavi imena onih dečkov okrog «Korošca». Nismo ljudje, ki bi se dali strašiti kakor malčki, katerim se včasi zagrozi z «bav-bav», da raje ubogajo. Torej na dan, korajža velja!

Kdo so bindišarji? Bindišarji so „den Deutschen freundlich gesinnte Slovenen“, po našem rečeno „nemčurji“. Tako jih je namreč definiral dr. Angerer v seji deželnega zbora dne 6. vinotoka 1909. Nas zelo veseli taka izjava, kajti pravi Slovenec še bindišar nikoli ni maral biti. Pa Heil bindišarji!

V Dekanih se je vršila dne 19. septembra štiridesetletnica „Narodne čitalnice“. Vse hiše so bile v narodnih zastavah le — farovž ne.

Zveza narodnih društev na Štajerskem in Koroškem v Celju je imela v soboto, dne 16. m. m. svojo redno sejo. Iz poročila odborovega je posneti, da je Zveza priredila v Celju od 8. do 12. septembra t. l. poučni tečaj, katerega je se udeležilo nad 50 slušateljev iz dijaških in učiteljskih krogov, za katere je bil v prvi vrsti namenjen. Čisti dobiček ljudske veselice, ki se je vršila v nedeljo, 12. sept., ki je obenem sklenila poučni tečaj, se porabi za prirejanje enakih kmetijskih poučnih tečajev. — Sklene se med drugim tudi prirediti letošnjo zimo več lokalnih kmetijskih poučnih tečajev, najprej v Št. Jurju ob juž. železnici in na Vranskem, za katere se že vršijo priprave. Misli se tudi na enake poučne tečaje na Koroškem, ki spada tudi v delokrog celjske zveze nar. društev.

Krščanska ljubezen — krščanskih socijalcev! Poslanci Lueger, Freudental in Hofbauer so vložili v nižje-avstrijskem deželnem zboru nujni predlog, v katerem zahtevajo nemški učni jezik na vseh državnih učiteljiščih kakor tudi na zasebnih (privatnih), ki jih vzdržuje nižje-avstrijska dežela. Druga zasebna učiteljišča dobijo pravico javnosti po § 69. drž. šolskega zakona le tedaj, ako je učni jezik nemški. Dalje se naj dež. šolski svet pozove, da na javnih ljudskih in meščanskih šolah na Nižje-Avstrijskem izven Dunaja v bodoče namešča le take učitelje in učiteljice, ki imajo v kaki občini na Nižje-Avstrijskem svojo domovinsko pravico, ki so absolvirali učiteljišče v ti deželi in napravili tudi v takem zavodu zrelostni izpit. Isto se naj upelje po sklepu dunajskega občinskega odbora tudi za Dunaj. Po kratki utemeljitvi Luegerja se pripozna predlogu nujnost ter se prične takoj stvarna debata. Kaj naj rečejo Čehi k takemu delovanju! Vsemu temu nezaslišanemu početju je na čelu, med Slovenci obče priljubljeni, od same krščanske ljubezni bleščeči krščanski socijalec Lueger! S takimi ljudmi se vežejo tudi žalibog koroški Slovenci in pričakujejo od njih krščanske pravičnosti in krščanske ljubezni. Saj vedno trdijo koroški politiki, da pravično meriti morejo edinole krščanski socijalci! Tako početje, pa kaže ravno nasprotno! Ako še krščanski socijalci nimajo krščanske ljubezni do bližnjega, kdo naj jo potem še ima?

Zanimivosti.

Odgovori na vprašanja v „Korošču“ z dne 12. oktobra 1909.

1. Kako zabranimo, da se govedo, katero ženemo na vago, med potem preveč ne izprazni. Če proda kdo kako govedo živo na vago, jo navadno tedaj, predno jo žene od doma, prav čudno nakrmi (ali nafutra). Najprej mu da sena, cerne ali detelje. Ko je že sito in noče več jesti, mu da vodo, potem mu prinese še kako župo, žita ali kvasu Misli si, da bo govedo prav dobro vagalo. Zraven pa doseže ravno nasprotno. Ko žene žival nekaj časa naprej, pa začne leteti iz nje in leti in leti, dotlej da ni žival čisto spraznjena. Tako žival potem seveda ne more dobro vagati. Pomisliti moramo, da ima žival ravno tako črева in želodec, kakor pa človek. Neumno je toraj, če govedo tedaj preveč našopamo. Najmodrejše je, da jo nakrmimo po navadi. Tedaj se med potem ne bo preveč spraznilo in bo tudi bolje vagalo, kakor pa čisto izpraznjeno govedo.

2. Kaj moramo storiti, če smo v gozdu tedaj, ko začne grmeti? Tedaj moramo stopiti pod kako bukev. Če pa bukve ni, tedaj gremo pod borovce. Pod dob ali pa pod smreko pa ne smemo stopiti in poiskati moramo še tako bukev ali pa tak borovec, ki ni blizu kakega doba ali pa kake smreke.

V državici Lippe-Detmold so namreč opazovali skozi 11 let, kam strela najrajše udari. Udarila je v tem času 56 krat v dobe, 20 krat v smreke in le 4 krat v borovce. V kako bukev pa nikdar ni udarila, čeravno je v tistih krajih mnogo bukovih dreves. (Je toliko bukev, da pride na 10 dreves 7 bukev.)

3. Kako moramo saditi drevesca? Najprej skopljemo jamo. Potem nabašemo za eno slamnico dobre in lepe prsti in jo vkidamo na sredi jame (tako, da stamnico poveznemo). Potem vzamemo drevesce. Porežemo mu take korenine, katere so dolge in debele za toliko, da molijo samo še eno ped od stebla. (Teh drobnih korenin pa ne smemo porezati ali potrgati). Zdaj postavimo drevesce na tisti kupec prsti, katerega smo naredili v jami. Prav je, da že zdaj tudi kol postavimo k drevescu. Kol postavimo na južno stran, zato da v vigredi ne more sejati solnce na steblo in ne začne iti prezgodaj v vigredi sok iz zemlje gor po steblu. Drevo vselej le v vigradi ozebe, ne po zimi. Če namreč sije po dnevi solnce prav toplo na steblo, tedaj se začne pretakati sok po drevescu. Ta sok, ki je voden, pa zmrzne ponoči, dokler so še noči premrzle in tako drevce je ozeblo. Drevesce moramo postaviti v jamo tako, da je tista stran, ki je bila prej, ko je stalo na starem kraju, obrnjena proti jugu, obrnjena tudi zdaj proti jugu. Kol že lahko zabijemo v zemljo, drevesce pa že tudi kar privežemo h kolu. Zdaj, ko že stojita kol in drevo oba prav v jami šele začnemo metati prst v jamo. Tista prst, katero smo vsuli že prej na sredi jame (predno smo postavili v jamo drevo), mora biti lepa in meleča (črna prst). V tej prsti ne sme biti kamenja, zato je dobro, če nekaj prsti presejemo. Ravnotako lepa (in brez komujev) mora biti tudi tista prst, katero denemo zdaj najprej v jamo (na korenine). Naredimo torej tako, da pride blizu korenin najboljša prst. Na vrh damo potem šele slabšo. Boljše je, da se sadi drevje v jeseni, kakor pa v vigredi. Ob zimi se korenine že primejo zemlje in v vigredi more drevje že rasti. Če pa sadimo v vigredi, tedaj ne smemo pozabiti, da potrebuje drevo ob letnem času veliko mokrote. Zato vsadimo drevesce v kako jamico, v katero se voda vkup steka, kadar je deževje, Nikdar ne pozabimo, de moremo na novo vsajenemu drevesu dobro prilivati. Biti

mora pri koreninah toliko vode, da stojijo korenine takorekoč v vodi in da se s tem takorekoč načene sok v drevo. Če bi bilo drevesce že na pol suho, če mu le začnemo dobro priliyati, se že vendar oživi in začne prav dobro rasti. Najbolje je, da prilivamo samo vodo. Potem, ko drevo že raste, lahko prilijemo včasih tudi gnojnice. Pa gnojnica mora bili vležana in z vodo pomešana. S svežo gnojnico bi umorili drevo.

Nova vprašanja:

Kako starost včaka dobovo drevo?

Kaj mora storiti, ko vidi, da se mož in žena prepirata?

Kje je največja gostilnica?

V kateri deželi so imeli najprej železnico?

Šolske stvari.

Premeščeni učitelji in učiteljice: Jožef Trannig iz Sv. Primoža v Annabichl pri Celovcu, Friedrich Wieltschnig iz Št. Martina pri Trgu v Blatograd, Martin Griesl iz Krejanc v Sv. Andrej v Labudski dolini, Elza Schmeger iz Winklern v Guštajn, Summerer Marta iz Gradesa v Grabštajn, Berta Haring iz Guštajna v Rabelj, Alois Kuling iz Tinj v Št. Peter na Vašinjah.

Iz službe sta izstopila: Valentin Henchel v Št. Lipšu pri Žineku in Johana Waldmann v Prevaljah.

Svetovna politika.

Protislovanski zakoni nemških deželnih zborov — sankcionirani. Zakoni, ki so jih sklenili dolenje- in gornjeavstrijski, solnograški in predarlberški deželni zbor in s katerim se določa nemščino kot edini učni jezik na ljudskih, meščanskih in srednjih šolah ter obenem kot edini uradni in poslovni jezik avtonomnih oblasti, je cesar potrdil.

Železniška zveza z Dalmacijo. Dunaj, 6. novembra. Poslanec Vuković vloži nujen predlog, ki poziva vlado, naj toliko časa ne dovoli nobenega zvišanja tarifov na šopronj-oderberški železnici, dokler ogrska vlada ne izvrši na Hrvatskem zveze z Dalmacijo, za katero se je zavezala v pogodbi.

* **Grško homatije.** Atene, 5. novembra. Kralj Jurij je zadnje dni večkrat izjavil, da bo zapustil prestol, ker spoznava, da je obstanek njegove dinastije nemogoč. Nihče si ne more predstavljati, da bi prišel enkrat na prestol prestolonaslednik, ki je moral zapustiti grško armado. Med kraljem in njegovo družino se neprenehoma izmenjujejo brzojavi.

Gospodarska vprašanja.

Tržne cene v Celovcu

dne 28. oktobra 1909.

Predmet	Pripeljano v vrečah	Teža vreče 80 litr. (kilogr.)	Teža hektol. (kilogr.)	Prodajna cena po 100 kilogramov najnižja K	h	srednja K	h	najvišja K	h	Znižana srednja cena vreče 80 litr. K	h	hektol. K	h
pšenica	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
rž	35	58	72	—	—	—	—	20	34	11	80	14	75
ječmen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
oves	60	36	45	16	—	16	50	17	—	5	95	7	44
ajda	48	48	60	—	—	—	—	18	33	8	80	11	—
koruza	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pšeno	6	63	79	—	—	—	—	28	57	18	—	22	50
proso	2	58	72	—	—	—	—	15	50	9	—	11	25
grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
fižol, bel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rdeč	8	62	77	—	—	—	—	27	—	16	74	20	92
bob	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
krompir	70	45	76	—	—	—	—	4	88	2	20	3	58
deteljno seme	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
seno, sladko (vozovi)	7	—	—	11	—	11	50	12	—	—	—	—	—
„ kislo (vozovi)	35	—	—	7	75	8	50	10	—	—	—	—	—
slama (vozovi)	27	—	—	6	—	7	—	8	—	—	—	—	—

zeljne glave, 100 kom.			5	—	6	—			
repa, 1 vreča									
smetana, 1 liter					—	60	1	20	
mleko, 1 „					—	24	—	26	
maslo	1 kilogr.				2	60	2	80	
surovo maslo	1 kilogr.				2	60	3	20	
špeh, okajen	1 kilogr.				2	20	2	40	
„ surov	1 kilogr.				1	70	1	80	
svinjska mast	1 kilogr.				1	80	1	90	
jajca	1 par								
piške	1 par				2	—	2	40	
kapuni	1 par								
race	1 par								
gosi	1 par				10	—	12	—	
30 cm do ga trda drva	1 m³		3	20	3	50	3	50	
30 „ „ mehka „	1 m³		2	80	3	30	3	30	
80 „ „ „ „	1 m³								

Koliko vode potrebuje živina? Računa se, da potrebuje na vsak kilogram suhe klaje: konji in ovce 2—3 kg, voli 4—5, krave 5—6, prašiči 7—8 kg vode. V vsaki letni dobi je paziti na to, da ne dobiva žival premrzle vode. Zlasti brejo žival treba varovati premrzle vode, ker po njej rada izvrže.

Kateri narod je najbolj varčen? Med 100 osebami na Danskem jih je 51, ki dajejo svoje prihranke v hranilnice, na Norveškem 32, na Francoskem 29, na Angleškem 27, na Nizozemskem 26, v Italiji 20, v Avstriji 19, na Ogrskem 7, na Ruskem 3. Na vsakega prebivalca pride hranilnih vlog povprečno: na Danskem krog 410 K, na Pruskem 253 K, na Norveškem 210 K, v Avstriji 174 K, na Angleškem 115 K, na Francoskem 105 K, na Ogrskem 80 K, na Nizozemskem 73 K, v Italiji 72 K, na Ruskem 18 K.

Raznoterosti.

Usodepolna klofuta. Žalosten slučaj se je dogodil v Barmenu. Ravnatelj tamošnje ljudske šole je srečal 12 letnega šolarja, kateri je kadil. Dal mu je za to tako klofuto, da je fant padel. V tem se je pripeljal voz električne železnice in raztrgal fantu obe nogi. Fant je v kratkem v groznih bolečinah umrl. Ravnatelj pa je moral pred razburjenim ljudstvom zbežati in je občutil to zaušnico v prav obilnem številu tudi na lastnem telesu.

V Frankfurtu na Nemškem je poneveril blagajnik tamošnje kreditne banke 700.000 mark. Dejali so ga pod ključ.

Na knedlu se je zadavil nek oženjen delavec v Starem Jičinu na Moravi. Umrl je, predno je prišel zdravnik.

Zemlja brez alkohola. Finski državni zbor je sklenil prepoved prodaje alkohola izvzemši prodajo v zdravstvene in tehnične potrebe. Alkohol je od strani države monopoliziran in se prodaja samo v lekarnah na recept. Tudi zbor na otoku Island je v zadnjem zasedanju sprejel zakon, kateri prepoveduje uvažanje alkohola, piva, vina in sploh vsake pijače, katera vsebuje alkohol.

Redko naključje. Bodočega leta 1910 se dogodi redko naključje, da pade veliki petek in praznik Marijinega oznanjenja na eden dan. To se je zgodilo zadnjikrat leta 1429, in oni dan so imenovali „velik praznik". Ker se veliki petek ne da preložiti, ne bode praznik Marijinega oznanjenja na 25. marca, ampak šele 4. aprila 1910.

Čudakova oporoka. Italijanski listi javljajo iz Bellinzone v Švici, da je tamošnji veletržec Micelli, ki je bil strasten kadilec, napisal v oporoki, da se mu naj dene v rakev pipa, škatljica šibic in 2 kg tobaka, da bi, če bi po smrti res vstal, imel takoj vse pri rokah. Kajpada so mu dediči ustregli.

Ali mora biti atres (naslov) po nemško pisan? Nemški in nemškutarski učitelji pravijo v šolah, da se mora pisati naslov v nemškem jeziku. Slovenci mislijo zato, da pismo še na pravi kraj ne pride, če ni napisan «atres» po nemško. To pa ni tako! Pri «atresu» ali naslovu ni treba nobene nemške besede. Na vsaki pošti morajo znati tudi slovensko. Če bi pa tudi ne znali, to nič ne de. Na vsaki pošti in povsod, kjer imajo opravit z pismami i. t. d. imajo velike bukve. V teh bukvah pa niso le nemški kraji, ampak vsak slovenski kraj je notri. Take bukve, v katerih so vsi slovenski kraji, imajo na vseh poštah po celem svetu. Čudno neumno je toraj, če pišemo Slovenci nemške «atrese»! V Celju se tiska list, kateremu se pravi: «Narodni Dnevnik». Na ta list je prišla iz Amerike nedavno depisnica ali karta, na kateri je bil naslov pisan čisto slovensko. In pomislimo, kje je Amerika! (Voziti se mora do tja tri tedne po železnici in pa pa ladijah.) Če pa mi Slovenci pišemo kam kako pismo ali kako karto, pa še kar nemške besede cor nakobacamo.

Šele 54 let star, pa je že praded ali stari dedej. V Čikagi (v Ameriki) živi mož, kateremu je ime Jurij Fajks. Ta mož je star šele 54 let, pa ima že sina, kateri ima že tudi sina in hči tega sina ima tudi že sinčeka.

Krive prisege na Bavarskem. V mestu Straubing na Bavarskem bodo v kratkem obravnave pred porotniki. Zatoženih je 17 oseb. Od teh 17 se jih bode moralo zagovarjati zaradi krive prisege ali pa zaradi tega, ker so napeljali druge k krivi prisegi 10 oseb. Bavarska je skozinzkoz klerikalna dežela.

Dež in mraz v Parizu. V Parizu baje že 100 let ob letnem času ni bilo toliko dežja in pa takega hladnega vremena, kakor pa letošnje poletje.

Listnica uredništva.

Dopisniku: Volaričeve skladbe se dobe v knjigarni L. Schwentner v Ljubljani.

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo!

Lovske puške

11 vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom priporoča 52-32

Prva borovska tovarna orožja

PETER WERNIG

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah ::: Koroško.

Slovenski ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Epilepsija. Kdor trpi na božjasti, krču in drugih nervoznih boleznih, zahteva naj knjigo o tem. 52- 39. Dobi jo zastonj in poštnine prosto v 10

Labudovi lekarni, Frankobrod o. M.

(Privil. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M).

Varstvena znamka: „SIDRO".

Linement Capsici comp.,

nadomestek za 26

sidrov - pain - expeller

je vobče priznan kot **izvrstno, bolečine tolažeče** in **odvajalno vmetenje** pri **prehlajenju** i. t. d. Dobi se ga v vseh lekarnah za 80 v, K 1·40 in 2 K. Pri nakupu tega povsod priljubljenega domačega zdravila, naj se vzame le izvirne steklenice in škatlje z našo varstveno znamko **„sidro"**, kajti potem je gotovo, da se je dobil izvirni izdelek.

Dr. Richterja lekarna pri „zlatem levu"

v Pragi

Elizabetna ulica štev. 5, nova.

Razpošiljatev vsak dan.

Mag. pharm. E. Koželj

uljudno naznanja sl. občinstvu

otvoritev lekarne 2-2

na Jesenicah (Gorenjsko).

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 3,000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4½%

od dne vloge do dneva vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. :: Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podr. v Spljetu in Trstu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8·— za komad. 1 52—42

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10·— za komad.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Imate li bolečine? Revmatične, protinske, glavobol, zobobol? Ali ste jih dobili vsled prepiha, ali prehlada? Poskusite vendar bolj hladeči, zdravilni, krepilni Fellerjev fluid z znamko «Elsafluid». Ta je res dober! To ni samo reklama! Tucat za poskušnjo 5 kron franko. Izdelovalec le lekarnar Feller v Stubici, Elsin trg št. 252 (Hrvaško).